

Program współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

**PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH
NA LATA 2014-2020**

(PROW 2014-2020)

**OPERACJE TYPU
„MODERNIZACJA GOSPODARSTW ROLNYCH”
W RAMACH PODDZIAŁANIA
„WSPARCIE INWESTYCJI W GOSPODARSTWACH
ROLNYCH”**

obszar zielona energia w gospodarstwie

PORADNIK

Warszawa, styczeń 2023 r.

Cel wprowadzenia obszaru ZIELONA ENERGIA W GOSPODARSTWIE

Mając na uwadze bezpieczeństwo energetyczne kraju w ramach operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” wyodrębniony został nowy obszar wsparcia, **tzw. obszar zielona energia w gospodarstwie** umożliwiający realizowanie inwestycji polegających na zakupie urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z promieniowania słonecznego.

Instalacje fotowoltaiczne, w przeciwieństwie do tradycyjnych instalacji wytwarzających energię elektryczną z surowców kopalnych, nie emitują zanieczyszczeń. Na uwagę zasługuje fakt, że instalacje te pracują bezgłośnie w związku z tym fotowoltaika jest idealnym rozwiązaniem dla obszarów chronionych.

Przy stałej produkcji prądu instalacja fotowoltaiczna nie emituje CO₂, czyli nie ingeruje w środowisko oraz nie wytwarza szkodliwych dla ludzi i zwierząt substancji. W trakcie pracy instalacja nie wytwarza odpadów, a do jej prawidłowego funkcjonowania nie jest konieczne doprowadzenie wody.

Energia słoneczna jest obecnie najbezpieczniejszym odnawialnym źródłem energii, które nie wywołuje żadnych sprzeciwów społecznych. Jednym z istotnych efektów środowiskowych, będących wynikiem zastosowania modułów fotowoltaicznych, jest drastyczne ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery o ponad tysiąc ton w ciągu roku przy pracy elektrowni o mocy 1 MW.

Instalacje fotowoltaiczne pomagają skutecznie zredukować emisję nie tylko dwutlenku węgla, ale również dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla i pyłów. Pozwalają uniknąć powstawania odpadów stałych, ścieków, a także zanieczyszczenia gleby, które są częstym następstwem produkcji energii z wykorzystaniem źródeł konwencjonalnych. Instalacja paneli fotowoltaicznych niewątpliwie przyczynia się do przeciwdziałania zmianom klimatu.

Dodatkowo planowane są inwestycje w pompy ciepła. Jako ekologiczne źródło energii będą pozwalały nie tylko na ogrzewanie lub chłodzenie budynków, ale również przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Uwzględnienie w działaniu zakupu magazynów energii oraz inteligentnych systemów jej zarządzania pozwoli beneficjentom na zwiększenie zużycia wyprodukowanej przez nich energii elektrycznej w gospodarstwie rolnym, bez wprowadzania jej do sieci i dodatkowego jej obciążania (rozwiązanie to zapewni również dostarczenie prądu do gospodarstwa rolnego nawet w sytuacji przerw w dostawach prądu z sieci elektroenergetycznej, co jest niezmiernie ważne w przypadku zabudowy rozproszonej na obszarach wiejskich).

Strategicznym celem dla polityki energetycznej Polski jest zwiększenie produkcji energii elektrycznej, a także wzrost autokonsumpcji wytworzonej energii poprzez jej magazynowanie, a także zwiększenie efektywności zarządzania energią elektryczną.

Kto może ubiegać się o pomoc?

Rolnik tj. **osoba fizyczna, wspólnicy spółek cywilnych, osoba prawna, spółka osobowa prawa handlowego, oddział przedsiębiorcy zagranicznego**

- ✓ który jest posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa rolnego¹ lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej² położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
- ✓ w gospodarstwie tym prowadzi w celach zarobkowych działalność rolniczą w zakresie produkcji zwierzęcej lub roślinnej, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb i działalność ta nie jest prowadzona w celach naukowo-badawczych,
- ✓ ma nadany numer identyfikacyjny³,
- ✓ nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznaniu pomocy na podstawie przepisów UE⁴.

Poza powyższymi warunkami, możliwość ubiegania się o pomoc uzależniona jest od spełnienia przez poszczególne podmioty kilku warunków formalnych. Warunki te są **zróżnicowane w zależności od formy prawnej, w jakiej prowadzona jest działalność rolnicza**.

W przypadku rolnika będącego **osobą fizyczną** pomoc może być przyznana, jeżeli ponadto:

- a) jest on obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
- b) kieruje gospodarstwem (przez kierowanie gospodarstwem rozumie się w szczególności prowadzenie gospodarstwa osobiście, na własny rachunek i we własnym imieniu oraz ponoszenie kosztów i czerpanie korzyści w związku z jego prowadzeniem);
- c) jest pełnoletni.

Czy wiesz, że

Działalność rolnicza osoby fizycznej jest traktowana jako prowadzona w celach zarobkowych, jeśli w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy, został osiągnięty przychód z tej działalności w wysokości co najmniej 5 tys. zł. Przychód ten powinien być udokumentowany fakturą VAT lub fakturą VAT RR, lub wydrukiem paragonu fiskalnego kas rejestrujących, lub dokumentacją podatkową podatku dochodowego od osób fizycznych.

Uwaga: Warunek związany z osiągnięciem i udokumentowaniem przychodu z działalności rolniczej nie dotyczy rolnika będącego osobą fizyczną, który prowadzi działalność rolniczą przez okres krótszy niż 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku.

Czy wiesz, że

W myśl ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii prosument energii odnawialnej to odbiorca końcowy wytwarzający energię elektryczną wyłącznie z odnawialnych źródeł energii na własne potrzeby w mikroinstalacji, pod warunkiem, że w przypadku odbiorcy końcowego niebędącego odbiorcą energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, nie stanowi to przedmiotu przeważającej działalności gospodarczej określonej zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 459 i 830).

¹ w rozumieniu art. 55⁽³⁾ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, obejmującego co najmniej 1 ha i nie więcej niż 300 ha gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami (z wykluczeniem warunku maksymalnej powierzchni gospodarstwa dla obszaru wsparcia *zielona energia w gospodarstwie*)

² w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu z dnia 12 grudnia 2014 r.

³ w trybie przepisów ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności

⁴ rozporządzenie Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 48 z późn. zm.).

W przypadku rolnika będącego **osobą prawną** albo **spółką osobową** w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – **Kodeks spółek handlowych**, pomoc jest przyznawana, jeżeli ponadto podmiot jest wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Z kolei w przypadku **przedsiębiorcy zagranicznego** będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną posiadającą zdolność prawną, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach oddziału, jeśli ponadto jego oddział został wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

W przypadku **wspólników spółki cywilnej** pomoc jest przyznawana, jeżeli poza spełnianiem warunków dotyczących posiadania gospodarstwa oraz prowadzenia w celach zarobkowych działalności rolniczej w zakresie produkcji zwierzęcej lub roślinnej i nie podlegania wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów UE²:

- a) gospodarstwo, w którym będzie realizowana operacja, stanowi wkład wniesiony do spółki cywilnej;
 - b) spółce został nadany numer identyfikacyjny;
 - c) każdy ze wspólników będący osobą fizyczną:
 - ✓ jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
 - ✓ jest pełnoletni;
 - d) każdy ze wspólników będący:
 - osobą prawną (z wyjątkiem przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną) albo spółką osobową w rozumieniu przepisów ustawy Kodeks spółek handlowych, lub
 - oddziałem przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną posiadającą zdolność prawną, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium RP w ramach tego oddziału;
- ✓ jest wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Uwaga: W obszarze zielona energia w gospodarstwie:

- ✓ **nie ustalamy wielkości ekonomicznej gospodarstwa (SO),**
- ✓ **nie obliczamy wzrostu wartości dodanej brutto (GVA) w gospodarstwie,**
- ✓ **brak jest możliwości wnioskowania przez osoby wspólnie wnioskujące.**

Jakie warunki musi spełnić operacja, żeby pomoc mogła być przyznana?

Pomoc może być przyznana na operację polegającą na zakupie urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego oraz jej magazynowania, a także budowy lub zakupu elementów infrastruktury technicznej niezbędnej do instalacji urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego i magazynowania tej energii lub zakupie pomp ciepła, jeżeli spełnia wymagania określone w Programie, rozporządzeniu oraz innych przepisach prawa związanych z realizacją operacji w tym m.in.:

- ✓ jest uzasadniona ekonomicznie, w tym pod względem racjonalności kosztów;
- ✓ zapewnia osiągnięcie i zachowanie celów poddziałania;
- ✓ jeżeli dotyczy zainstalowania urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego w gospodarstwie, w tym na budynkach, o ile pokrycie dachu na tych budynkach nie jest wykonane z wykorzystaniem wyrobów zawierających azbest;
- ✓ jeżeli urządzenia objęte pomocą będą usytuowane na gruntach rolnych zabudowanych;
- ✓ jeżeli będzie realizowana na podstawie projektu instalacji urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z promieniowania słonecznego lub pomp ciepła;
- ✓ jeżeli będzie realizowana na gruntach stanowiących własność lub współwłasność Wnioskodawcy lub będących przedmiotem użytkowania wieczystego lub dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego zawartej na czas nieoznaczony albo na okres co najmniej 7 lat liczony od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;

- ✓ której koszty kwalifikowalne nie są finansowane z udziałem innych środków publicznych **(Należy zwrócić uwagę na powyższe w przypadku planowania skorzystania z ulgi i odliczeń związanych z inwestowaniem w instalację fotowoltaiczną);**
- ✓ której realizacja nie jest możliwa bez udziału środków publicznych;
- ✓ jeżeli będzie dostosowana do zużycia energii elektrycznej gospodarstwa wynikającego z projektu instalacji urządzeń, a całkowita moc urządzeń wytwarzających energię elektryczną w gospodarstwie nie przekroczy 50 (kW), przy czym całkowita moc wykorzystana na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych znajdujących się w gospodarstwie nie przekroczy 10 kW i będzie stanowić nie więcej niż 20% całkowitej mocy urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego znajdujących się w gospodarstwie.

Mając na uwadze powyższe tj. całkowitą moc urządzeń wytwarzających energię elektryczną w gospodarstwie oraz ograniczenia dotyczące całkowitej mocy wykorzystywanej na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych znajdujących się w gospodarstwie, nie można przekroczyć ww. wartości oraz faktycznego zużycia energii z uwzględnieniem zużycia energii przez pompę ciepła.

W celu określenia całkowitej mocy urządzeń wytwarzających energię elektryczną w gospodarstwie można posłużyć się poniższym wzorem:

$$C = \frac{x * 100\%}{80\%}$$

Gdzie:

C – oznacza całkowitą moc urządzeń wytwarzających energię elektryczną w gospodarstwie (pamiętając, że pomoc przyznaje się na urządzenia wytwarzające energię elektryczną w gospodarstwie nie większe niż 50 kW dla całego gospodarstwa),

x - oznacza moc wykorzystaną na potrzeby gospodarstwa rolnego (wynikającą z projektu instalacji urządzeń/określoną w projekcie instalacji urządzeń)

Przykład 1

Wnioskodawca nie posiada w gospodarstwie żadnych urządzeń wytwarzających energię elektryczną. Z projektu wynika, że całkowita moc wykorzystywana na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych znajdujących się w gospodarstwie wynosi 6 kW, a moc wykorzystywana na potrzeby gospodarstwa rolnego wynosi 10 kW.

$$C = \frac{10 \text{ kW} * 100\%}{80\%}$$

$$C=12,5 \text{ kW}$$

Maksymalna moc instalacji, jaką możemy dofinansować wynosi 12,5 kW.

Przykład 2

Wnioskodawca posiada w gospodarstwie urządzenia wytwarzające energię elektryczną o mocy 10 kW. Z projektu wynika, że moc posiadanych urządzeń wykorzystywana na potrzeby gospodarstwa rolnego wynosi 7 kW, a na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych 3 kW. Z projektu wynika również, że całkowite zapotrzebowanie na energię wynosi 40 kW, w tym 30 kW na potrzeby gospodarstwa rolnego i 10 kW na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Maksymalna moc urządzeń obliczona wg wzoru wynosi:

$$C = \frac{30 \text{ kW} * 100\%}{80\%}$$

$$C=37,5 \text{ kW}$$

Maksymalna moc instalacji, jaką możemy dofinansować Wnioskodawcy przy założeniu, że wyżej określona proporcja zostanie zachowana wynosi 37,5 kW.

Przy czym całkowita moc wykorzystana na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych znajdujących się w gospodarstwie nie może przekroczyć 7,5 kW.

Jaki jest maksymalny okres realizacji operacji?

Pomoc przyznaje się na operację, która będzie realizowana **bez podziału na etapy, a wykonanie zakresu rzeczowego**, zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji, w tym poniesienie kosztów kwalifikowalnych operacji oraz **złożenie wniosku o płatność końcową** (tj. po zrealizowaniu całej operacji), powinno nastąpić **przed upływem 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy**, zwaną dalej „umową”, lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2025 roku.

Uwaga: W obszarze zielona energia w gospodarstwie operacja nie może być realizowana za pośrednictwem leasingu.

Jakie rodzaje kosztów są uznawane za kwalifikowalne?

W obszarze **zielona energia w gospodarstwie** pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych, do których zalicza się koszty:

1. zakupu urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego wraz z magazynami energii elektrycznej o pojemności wyrażonej w kilowatogodzinach (kWh) nie mniejszej niż iloczyn mocy zainstalowanej elektrycznej urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego wyrażonej w kW i przelicznika wynoszącego 0,5;
2. zakupu pomp ciepła – jeżeli będą sprzężone z urządzeniami, o których mowa w pkt 1;
3. zakupu systemów zarządzania przepływami energii elektrycznej – jeżeli będą sprzężone z urządzeniami o których mowa w pkt 1;
4. budowy lub zakupu infrastruktury technicznej niezbędnej do instalacji urządzeń lub systemów, o których mowa w pkt 1–3;
5. zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania na potrzeby funkcjonowania systemów zarządzania przepływami energii elektrycznej;
6. opłat za patenty lub licencje

oraz **ogólne**, o których mowa w art. 45 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 1305/2013, zwane dalej „kosztami ogólnymi”.

Co można zaliczyć do kosztów ogólnych?

Do kosztów kwalifikowalnych zaliczyć można koszty ogólne związane z przygotowaniem i realizacją operacji, tj.:

- przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w szczególności:
 - a) kosztorysów,
 - b) projektów architektonicznych lub budowlanych,
 - c) ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
 - d) wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości,
 - e) projektów technologicznych;
- sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego;
- związane z kierowaniem robotami budowlanymi;
- opłat za konsultacje, doradztwo na temat zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności;

w wysokości nieprzekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych

Za kwalifikowalne traktuje się koszty ponoszone od dnia, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, i jeżeli realizacja zestawienia rzeczowo-finansowego operacji w zakresie danego kosztu została rozpoczęta nie wcześniej niż w tym dniu, a w przypadku kosztów stanowiących koszty ogólne, poniesionych nie wcześniej niż dnia 1 stycznia 2014 r.

Uwaga: Koszty poniesione przed dniem zawarcia umowy ponoszone są na wyłączne ryzyko Wnioskodawcy. W przypadku odmowy przyznania pomocy, tj. niepodpisania umowy, Wnioskodawcy nie będzie przysługiwać roszczenie o zwrot tych kosztów.

Jaki jest maksymalny poziom i wysokość pomocy?

Pomoc przyznawana jest w formie refundacji części poniesionych kosztów kwalifikowalnych operacji. Maksymalny poziom pomocy jest zróżnicowany. Standardowo pomoc przyznaje się w wysokości do **50%** kosztów kwalifikowalnych operacji i nie mniej niż 30% kosztów kwalifikowalnych, przy czym w przypadku operacji realizowanej przez „młodego rolnika” wynosi ona **60%** kosztów kwalifikowalnych.

Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu wynosi maksymalnie **150 tys. zł**, na jednego Beneficjenta i na jedno gospodarstwo. Jest to odrębny limit od pomocy udzielanej w typie operacji „*Modernizacja gospodarstw rolnych*” w obszarach *a-d oraz nawadniania w gospodarstwie*, przeznaczony do wykorzystania wyłącznie na operacje w obszarze *zielona energia w gospodarstwie* przy czym przy ustalaniu limitu uwzględnia się sumę kwot pomocy wypłaconej w ramach operacji zrealizowanych i kwot pomocy przyznanej w ramach operacji niezakończonych.

Do realizacji mogą być przyjęte operacje, w których planowana wysokość kosztów kwalifikowalnych wynosi **powyżej 15 tys. zł**.

Czy Wnioskodawcy mogą ubiegać się o zaliczki?

Wnioskodawca może zwracać się o wypłatę zaliczki w wysokości do 50 % kwoty pomocy. Zaliczka jest wypłacana rolnikowi po ustanowieniu i wniesieniu przez niego zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy.

Szczegółowe warunki i tryb udzielania zaliczek określa *rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 listopada 2015 roku w sprawie zaliczek w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich* (Dz. U. poz. 1857, z późn. zm.).

Formą zabezpieczenia udzielonej zaliczki może być:

- poręczenie bankowe,
- gwarancja bankowa,
- gwarancja ubezpieczeniowa,
- weksel z poręczeniem wekslowym banku,
- zastaw na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa.

Zabezpieczenie musi być ustanowione na czas obejmujący okres liczony od dnia wystawienia dokumentu potwierdzającego ustanowienie zabezpieczenia zaliczki do dnia wskazanego w *umowie o przyznaniu pomocy* jako dzień złożenia wniosku o płatność oraz okres niezbędny do rozliczenia zaliczki nie krótszy niż 4 miesiące.

W ramach wdrażania PROW 2014-2020 Agencja honoruje gwarancje bankowe lub ubezpieczeniowe wystawione wyłącznie przez podmioty, które zostały zarejestrowane w Rejestrze Upoważnionych Gwarantów (RUG). Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej Agencji pod adresem:

<https://www.gov.pl/web/arimr/rejestr-upowaznionych-gwarantow>

Kiedy, gdzie i na jakich zasadach można składać wnioski o przyznanie pomocy?

Osoba zainteresowana uzyskaniem wsparcia w tym obszarze musi złożyć *wniosek o przyznanie pomocy* wraz z kompletem załączników w terminie podanym do publicznej wiadomości przez Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w *Ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy*.

W jednym **naborze** można złożyć tylko jeden *wniosek o przyznanie pomocy* dotyczący danego gospodarstwa na operację w obszarze **zielona energia w gospodarstwie**. W przypadku złożenia w jednym naborze więcej niż jednego *wniosku o przyznanie pomocy* dotyczącego danego gospodarstwa, Agencja rozpatruje wyłącznie ten *wniosek*, który pierwszy wpłynął do Agencji, chyba że nastąpiło stosowne wycofanie uprzednio złożonego wniosku. Jeśli nie, na operacje objęte pozostałymi *wnioskami* Agencja nie przyzna pomocy.

Obowiązujący formularz *wniosku o przyznanie pomocy* oraz wzory załączników – z wyjątkiem załączników wystawianych przez uprawnione do tego urzędy lub instytucje - udostępniane są na stronie internetowej administrowanej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa **www.gov.pl/web/arimr** nie później, niż w dniu podania do publicznej wiadomości przez Prezesa Agencji ww. ogłoszenia o możliwości składania *wniosek*.

Wnioski o przyznanie pomocy wraz z kompletem załączników składa się:

- osobiście lub przez osobę upoważnioną, w oddziale regionalnym Agencji, właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji, albo
- osobiście albo przez upoważnioną osobę za pośrednictwem biura powiatowego Agencji, znajdującego się na obszarze właściwości miejscowej oddziału regionalnego właściwego ze względu na miejsce realizacji operacji, albo
- przesyłką rejestrowaną nadaną w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego⁵ lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej do oddziału regionalnego Agencji właściwego ze względu na miejsce realizacji operacji.
- *w formie dokumentu elektronicznego przesłanego na elektroniczną skrynkę podawczą (tzw. skrytka ePUAP) OR ARiMR (listaskrytek ePUAP m.in. dla wojewódzkich OR ARiMR jest dostępna pod adresem <https://www.gov.pl/web/arimr/uslugi-arimr-na-e-puap>.*

Z chwilą złożenia wniosku o przyznanie pomocy:

- osobiście albo przez upoważnioną osobę bezpośrednio w oddziale regionalnym Agencji, albo
- za pośrednictwem biura powiatowego Agencji,

Wnioskodawca otrzymuje potwierdzenie, zawierające datę jego wpływu, opatrzone pieczęcią Agencji i podpisane przez osobę przyjmującą ten wniosek.

W przypadku złożenia *wniosku* przesyłką rejestrowaną, nadaną w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej, za dzień złożenia wniosku uznaje się dzień, w którym nadano tę przesyłkę.

Natomiast w przypadku składania *wniosku* za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) o terminowości decyduje data wprowadzenia dokumentu elektronicznego do systemu teleinformatycznego Agencji. Potwierdzeniem jego dostarczenia jest automatycznie utworzone urzędowe poświadczenie przedłożenia (UPO) wystawione przez Agencję na skrytkę ePUAP, z której Wnioskodawca wysłał wniosek (uwaga: Urzędowe Poświadczenie Przedłożenia można otrzymać nawet kilkanaście minut po złożeniu wniosku).

Przed przygotowaniem *wniosku o przyznanie pomocy* Wnioskodawca powinien zapoznać się ze wszystkimi warunkami, na jakich udzielana jest pomoc. W tym celu zalecane jest dokładne zapoznanie się z przepisami *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2101 oraz 2022 r. poz. 2653), zwanego dalej „rozporządzeniem wykonawczym”, które reguluje kwestie związane m.in. z obszarem zielona energia w gospodarstwie.

Przygotowując dokumenty aplikacyjne Wnioskodawca powinien postępować zgodnie z *Instrukcją wypełniania wniosku o przyznanie pomocy*. W Instrukcji tej, jak również w formularzu *wniosku o przyznanie pomocy*, wymienione zostały dokumenty, jakie należy dołączyć do wniosku, aby mógł on zostać pozytywnie rozpatrzony, w tym aby mogły zostać nadane punkty za określone kryteria wyboru i zakończony podpisaniem z ARiMR umowy.

Ważnymi załącznikami, istotnymi m.in. **ze względu na konieczność ustalenia kolejności przysługiwania pomocy (§ 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia wykonawczego), które powinny być złożone wraz z wnioskiem w dniu złożenia tego wniosku** są:

⁵ w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042)

1. informacje o gospodarstwie, w tym dane dotyczące wielkości produkcji zwierzęcej, opracowane na formularzu udostępnionym do pobrania na stronie internetowej administrowanej przez Agencję;
2. kopia certyfikatu potwierdzający uczestnictwo w unijnym systemie jakości, o którym mowa w art. 16 ust. 1 lit. a ppkt ii rozporządzenia nr 1305/2013 – o ile dotyczy;
3. kopie dokumentów potwierdzających ukończenie szkolenia, w programie którego znajdowały się zagadnienia dotyczące efektywności energetycznej gospodarstwa albo oświadczenie o zobowiązaniu się do odbycia takiego szkolenia nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia otrzymania płatności końcowej – o ile dotyczy;
4. projekt instalacji, o którym mowa w § 4 w ust. 1b w pkt 2 rozporządzenia, sporządzony przez:
 - a) instalatora, o którym mowa w art. 136 ust. 1 ustawy o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2022 r. poz. 1378, 1383, 2370 i 2687) wpisanego do rejestru certyfikowanych instalatorów, o którym mowa w art. 158 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, albo
 - b) osobę zajmującą się eksploatacją urządzeń, instalacji lub sieci, która posiada kwalifikacje potwierdzone świadectwem, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, 1723, 2127, 2243, 2370 i 2687), albo
 - c) osobę posiadającą uprawnienia budowlane w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych, o której mowa w art. 15a ust. 22 lub 23 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2021 r. poz. 2351, z późn. zm.).”;

W oparciu o powyższe dokumenty, Agencja nada punkty za poszczególne kryteria wyboru wymienione szczegółowo w części „*Jakie są kryteria ustalania kolejności przysługiwania pomocy?*”.

Do wniosku załączane są oryginały lub kopie dokumentów, co zostało szczegółowo wskazane w *Instrukcji wypełniania wniosku*.

Załączone kopie dokumentów powinny być potwierdzone za zgodność z oryginałem przez pracownika Agencji lub podmiot, który wydał dokument, albo poświadczony za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym lub adwokatem. Niektóre z nich może potwierdzić sam podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy.

Podczas stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego na podstawie ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 lub stanu nadzwyczajnego wprowadzonego, w związku z zakażeniami tym wirusem, kopie dokumentów wymagających potwierdzenia za zgodność z oryginałem przez pracownika ARiMR lub podmiot, który wydał dokument, albo wymagających poświadczania za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem, można dołączyć bez wymaganego potwierdzenia lub poświadczania za zgodność z oryginałem.

Prawidłowe wypełnienie wniosku o przyznanie pomocy i załączników do wniosku w istotny sposób wpływa na czas i wynik jego weryfikacji, w tym na ustalenie kryteriów dostępu i przyznanie pomocy (m.in. ze względu na konieczność określenia liczby punktów za poszczególne kryteria wyboru operacji).

Jakie są zasady ustalania kolejności przysługiwania pomocy?

Pomoc przysługuje według kolejności ustalonej przez Agencję.

Kolejność przysługiwania pomocy ustalana jest na podstawie danych zawartych we wniosku o przyznanie pomocy oraz w dokumentach (tj. w załącznikach wskazanych w rozporządzeniu wykonawczym, jak również w części *Kiedy, gdzie i na jakich zasadach można składać wnioski o przyznanie pomocy?* niniejszego Poradnika), złożonych wraz z tym wnioskiem w dniu złożenia tego wniosku.

Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy lub dołączone do niego dokumenty nie zawierają danych niezbędnych do ustalenia liczby punktów za dane kryterium lub do tego wniosku nie dołączono dokumentów potwierdzających te dane lub potwierdzających spełnianie danego kryterium, nie przyznaje się punktów za to kryterium.

Kolejność ta ustalana jest od operacji, która uzyskała największą liczbę punktów, do operacji o najniższej liczbie punktów - dla operacji objętych wnioskami o przyznanie pomocy złożonymi w tym samym naborze wniosków.

W przypadku operacji o takiej samej liczbie punktów, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje kwota wnioskowanej pomocy, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja z niższą wnioskowaną kwotą pomocy.

Jeżeli dane zawarte we wniosku o przyznanie pomocy i dokumentach dołączonych do tego wniosku są rozbieżne, punkty przyznaje się na podstawie danych zawartych w tych dokumentach.

Jakie są kryteria ustalania kolejności przysługiwania pomocy?

W tym obszarze punkty przyznaje się na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy posiada certyfikat potwierdzający uczestnictwo w unijnym systemie jakości, o którym mowa w art. 16 ust. 1 lit. a ppkt ii rozporządzenia nr 1305/2013, przyznaje się **2 punkty**;
- jeżeli operacja będzie realizowana na gruntach rolnych zabudowanych znajdujących się na obszarach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, 1726, 2185 i 2375), wraz z otulinami tych form ochrony przyrody, przyznaje się **2 punkty**;
- jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy prowadził w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy produkcję zwierzęcą w zakresie zwierząt gospodarskich, o których mowa w przepisach o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, a liczba tych zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) jest równa co najmniej 5 DJP, przyznaje się **4 punkty**;

WAŻNE Przeliczenia zwierząt na DJP dokonuje się w dokumencie „Informacje o gospodarstwie”, poprzez sporządzenie obrotu stada. Wyliczone stany średnioroczne zwierząt gospodarskich są automatycznie przeliczane na DJP, a ich **wynik** jest prezentowany w arkuszu „Strona_tytulowa” w polu „Liczba zwierząt DJP”.

23	Wyniki obliczeń:		
24	L.p.	Wyszczególnienie	Wartość
25		1	2
38	1.	Liczba zwierząt w DJP.	5,225
39		Suma kontrolna:	43 159 800
40			

- jeżeli podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy nie przyznano pomocy na urządzenia do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” w ramach operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” lub „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, przyznaje się **3 punkty**;
- jeżeli do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy odbył szkolenie, w programie którego znajdowały się zagadnienia dotyczące efektywności energetycznej gospodarstwa, nie wcześniej niż w terminie 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy albo w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie tej pomocy złożył oświadczenie, w

którym zobowiązał się do odbycia takiego szkolenia nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia otrzymania płatności końcowej, przyznaje się **1 punkt**;

- jeżeli sprawność urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego wynosi:
 - a) powyżej 21%, przyznaje się **3 punkty**,
 - b) powyżej 18% i nie więcej niż 21%, przyznaje się **2 punkty**,
 - c) nie więcej niż 18%, przyznaje się **1 punkt**.

Wnioskowanie o punkty za dane kryterium wiąże się z koniecznością utrzymania do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia wypłaty płatności końcowej deklarowanej wielkości i sposobu prowadzenia produkcji rolnej, a także założeń dotyczących miejsca realizacji operacji oraz zakresu rzeczowego operacji mających wpływ na przyznanie pomocy w związku z przyznaną liczbą punktów. Dodatkowo w przypadku podjęcia przez Wnioskodawcę zobowiązania do ukończenia szkolenia w programie którego znajdowały się zagadnienia dotyczące efektywności energetycznej gospodarstwa odbycie szkolenia musi mieć miejsce nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia otrzymania płatności końcowej.

Agencja nie przyznaje pomocy, jeżeli na podstawie złożonego wniosku i załączników przyznano mniej niż 3 punkty.

Kiedy zostanie ogłoszona lista informująca o kolejności przysługiwania pomocy?

Informacja o kolejności przysługiwania pomocy zostanie podana przez Prezesa Agencji do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, niezwłocznie po ustaleniu tej kolejności.

Jak przebiega proces weryfikacji wniosków o przyznanie pomocy?

W pierwszej kolejności *wnioski o przyznanie pomocy* podlegają - zgodnie z obowiązującymi procedurami – weryfikacji wstępnej, w trakcie której sprawdzane jest m.in.:

- niepodleganie wykluczeniu z możliwości otrzymania pomocy,
- terminowość i sposób złożenia wniosku,

Wniosek o przyznanie pomocy zostaje pozostawiony bez rozpatrzenia w sytuacji, gdy w szczególności:

- w wyniku weryfikacji wstępnej zostanie stwierdzone, że nie został złożony w terminie podanym w *Ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy*, lub w sposób określony w rozporządzeniu albo w ustawie o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- nie wskazano adresu Wnioskodawcy i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych.

Wnioski, które pozytywnie przeszły ocenę powyżej wskazanych aspektów, podlegają dalszej **ocenie**, która polega na weryfikacji kryteriów wyboru operacji, pozwalającej na ustalenie kolejności przysługiwania pomocy.

Na tym etapie Wnioskodawca nie jest wzywany do składania uzupełnień, czy też dokonywania poprawy danych wpływających na ustalenie kolejności przysługiwania pomocy.

W przypadku, gdy *wniosek*, w wyniku weryfikacji kryteriów wyboru operacji, uzyskał **mniej niż 3 punkty**, Agencja, po opublikowaniu listy rankingowej, odmówi Wnioskodawcy przyznania pomocy.

Natomiast wnioski, które uzyskały **minimum 3 punkty**, podlegać będą:

- ocenie kompletności i poprawności wniosku, oraz zgodności z zasadami dotyczącymi przyznawania pomocy w ramach operacji typu *Modernizacja gospodarstw rolnych w obszarze zielona energia w gospodarstwie*, weryfikacji krzyżowej, weryfikacji limitu pomocy i ewentualnej wnioskowanej kwoty zaliczki, oraz

- ocenie technicznej i ekonomicznej oraz ocenie kosztorysowej robót budowlanych (jeżeli dotyczy),
- ewentualnej wizycie w miejscu realizacji operacji.

Agencja rozpatruje *wniosek o przyznanie pomocy* w terminie 4 miesięcy od dnia zakończenia terminu składania *wniosków o przyznanie pomocy*.

Jeżeli *wniosek* nie spełnia wymagań będących przedmiotem oceny na tym etapie jego weryfikacji, Agencja wzywa Wnioskodawcę, w formie pisemnej, **do usunięcia braków** w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, chyba że zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy.

Jeżeli Wnioskodawca pomimo wezwania nie usunie braków w wyznaczonym terminie, Agencja wezwie go ponownie, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

Jeżeli Wnioskodawca pomimo powtórnego wezwania nie usunie wszystkich braków wskazanych przez Agencję, Agencja nie przyzna pomocy.

Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy usunął w wymaganym terminie wszystkie braki wskazane przez Agencję, jednak występuje konieczność złożenia wyjaśnień, Agencja wezwie Wnioskodawcę w formie pisemnej do ich złożenia.

UWAGA: Wnioskodawcy nie przysługuje możliwość przedłużenia terminu na dokonanie określonej czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy.

W przypadku, gdy w ramach dokonywanych uzupełnień/wyjaśnień doszło do zmiany danych wpływających na liczbę przyznanych punktów związanych z danym kryterium wyboru operacji, Agencja dokona ponownego ich przyznania, przy czym aktualizacji informacji o kolejności przysługiwania pomocy dokonuje się wyłącznie w przypadku, gdy z nowych danych wynika, że pomoc przysługuje w dalszej kolejności niż pierwotnie ustalona.

Wezwanie przez Agencję Wnioskodawcy do wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy wydłuża termin rozpatrzenia *wniosku* o czas wykonania przez ten podmiot tych czynności.

Jeżeli w trakcie rozpatrywania *wniosku o przyznanie pomocy* niezbędne jest uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu, lub zajdą nowe okoliczności budzące wątpliwości, co do możliwości przyznania pomocy, termin rozpatrywania *wniosku* wydłuża się o czas niezbędny do uzyskania wyjaśnień lub opinii, o czym Agencja informuje na piśmie Wnioskodawcę.

W razie uchybienia terminu wykonania przez Wnioskodawcę określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy Agencja, na prośbę Wnioskodawcy, przywraca termin wykonania tych czynności, jeżeli Wnioskodawca:

- wniósł prośbę w terminie 14 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia;
- jednocześnie z wniesieniem prośby dopełnił czynności, dla której określony był termin,
- uprawdopodobnił, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

Przywrócenie terminu do złożenia prośby o przywrócenie terminu jest niedopuszczalne.

Złożony *wniosek o przyznanie pomocy* nie może być zmieniany przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w zakresie kwoty wnioskowanej pomocy przez jej zwiększenie lub w zakresie planu finansowego operacji lub zestawienia rzeczowo-finansowego operacji, z wyłączeniem zmian wynikających z wezwań Agencji.

W razie śmierci podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą fizyczną, rozwiązania, połączenia lub podziału podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą prawną lub spółką osobową w rozumieniu Kodeksu spółek handlowych lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, albo w razie zbycia całości lub części gospodarstwa tego podmiotu w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy, następcą prawnym tego podmiotu albo nabywcą gospodarstwa lub jego części nie może wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu. W takim przypadku Agencja pozostawia *wniosek* bez rozpatrzenia z chwilą uprawdopodobnienia ww. zdarzenia.

Podpisywanie umowy o przyznaniu pomocy?

W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy Agencja wyznacza niezwłocznie Wnioskodawcy, w formie pisemnej, termin zawarcia umowy, nie dłuższy niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Wraz z pismem zapraszającym na podpisanie umowy Agencja wysyła jej projekt do zapoznania się.

Uwaga: Przed podpisaniem umowy o przyznaniu pomocy Beneficjent powinien zapoznać się z jej treścią, w tym szczególnie z zapisami dotyczącymi zobowiązań, jakie ciążyć będą na nim po zakończeniu inwestycji i jej rozliczeniu. Powinien mieć pewność, iż będzie w stanie wywiązać się z tych zobowiązań.

Umowa jest zawierana na formularzu opracowanym przez Agencję i udostępnionym na stronie internetowej administrowanej przez Agencję. Umowa określa m.in.:

- oznaczenie jej przedmiotu i stron;
- określenie warunków, terminu i miejsca realizacji operacji;
- określenie celu operacji oraz wskaźnika jego osiągnięcia;
- określenie wysokości pomocy;
- określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy;
- zobowiązanie do poddania się kontroli prowadzonej przez podmioty uprawnione do przeprowadzenia kontroli;
- określenie warunków rozwiązania umowy;
- określenie warunków i sposobu zwrotu środków finansowych z tytułu pomocy, w przypadku, gdy pomoc jest nienależna.

Zawarta Umowa może zostać zmieniona na wniosek każdej ze stron. Zmiana warunków Umowy wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności. Zmiany w Umowie nie mogą spowodować jednak:

- 1) zmiany celu operacji oraz wskaźnika jego realizacji;
- 2) zmiany zobowiązania o niefinansowaniu kosztów kwalifikowalnych operacji z udziałem innych środków publicznych;
- 3) zmiany założeń w realizacji operacji lub mających wpływ na przyznanie pomocy w taki sposób, że operacja ta nie uzyskałaby liczby punktów, o których mowa w § 16 rozporządzenia, wymaganych do przyznania pomocy w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy.

Realizując operację, Beneficjent musi pamiętać o tym, iż poniesienie kosztów kwalifikowalnych wymaga właściwego ich udokumentowania, co wiąże się z koniecznością gromadzenia oryginałów faktur lub innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej oraz dowodów zapłaty (bezgotówkowej)

Jak przebiega realizacja operacji?

Z chwilą podpisania umowy Wnioskodawca staje się Beneficjentem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Koszty kwalifikowalne podlegają refundacji w wysokości określonej w umowie, jeżeli zostały poniesione:

- a) od dnia, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, i jeżeli realizacja zestawienia rzeczowo-finansowego operacji w zakresie danego kosztu została rozpoczęta nie wcześniej niż w tym dniu, a w przypadku kosztów ogólnych – od dnia 1 stycznia 2014 r.,
- b) w formie rozliczenia bezgotówkowego oraz jeżeli zostały uwzględnione w oddzielnym systemie rachunkowości albo gdy do ich identyfikacji wykorzystano odpowiedni kod rachunkowy.

Realizacja operacji obejmuje:

- ✓ wykonanie zakresu rzeczowego operacji, zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, przy czym w przypadku instalowania urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego w gospodarstwie na budynkach, pokrycie dachu na tych budynkach nie może być wykonane z wykorzystaniem wyrobów zawierających azbest, a urządzenia objęte pomocą będą usytuowane na gruntach rolnych zabudowanych;
- ✓ poniesienie przez Beneficjenta kosztów kwalifikowalnych operacji, w tym dokonanie płatności za dostawy, usługi lub roboty budowlane, nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność, a gdy Beneficjent został wezwany do usunięcia braków w tym wniosku, nie później niż do ostatniego uzupełnienia wniosku o płatność;
- ✓ udokumentowanie wykonania zakresu rzeczowego operacji, zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, poprzez przedstawienie faktur lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej wraz z dokumentami potwierdzającymi płatność a w przypadku, gdy realizacja operacji;
- ✓ osiągnięcie celu operacji oraz wskaźnika jego realizacji nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność, a gdy Beneficjent został wezwany do usunięcia braków w tym wniosku, nie później niż do ostatniego uzupełnienia wniosku o płatność;

Co należy zrobić po zakończeniu realizacji operacji?

Po zakończeniu realizacji całości operacji, w celu otrzymania przysługującej refundacji kosztów kwalifikowalnych, Beneficjent składa *wniosek o płatność* końcową w sposób i w terminie wskazanym w *umowie*.

Wniosek o płatność, wypełniony zgodnie z *Instrukcją do wniosku o płatność*, wraz z wymaganymi załącznikami (w tym dokumentami potwierdzającymi poniesione wydatki) należy złożyć w terminie określonym w *umowie*. Załączniki te wymienione są w formularzu *wniosku o płatność*. Wraz z *wnioskiem o płatność* należy złożyć wszystkie niezbędne opinie, zaświadczenia, uzgodnienia, pozwolenia lub inne decyzje związane z realizacją operacji, o ile wymagają tego obowiązujące przepisy prawa oraz postanowienia umowy.

Szczególnie zwracamy uwagę na konieczność zapoznania się z załącznikami do wniosku o płatność, które należy złożyć celem uzyskania zwrotu poniesionych wydatków.

Do dnia złożenia *wniosku o płatność*, a gdy Beneficjent został wezwany do usunięcia braków w tym *wniosku* - nie później niż do ostatniego uzupełnienia *wniosku o płatność*, wszystkie maszyny, urządzenia, infrastruktura, wyposażenie zakupione w ramach operacji powinny być zamontowane, uruchomione i sprawne, obiekty budowlane – odebrane i dopuszczone do użytkowania, jeśli wymagają tego przepisy obowiązującego prawa.

Wszystkie dokumenty sporządzone w języku obcym powinny być przetłumaczone na język polski przez tłumacza przysięgłego.

Agencja rozpatruje ***wniosek o płatność*** w terminie **3 miesięcy** i dokonuje wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu *wniosku o płatność*.

Wezwanie przez Agencję Beneficjenta do wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie wypłaty pomocy wydłuża termin rozpatrzenia wniosku, o czas wykonania przez ten podmiot tych czynności.

Jeżeli w trakcie rozpatrywania *wniosku* niezbędne jest uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu, lub zajdą nowe okoliczności budzące wątpliwości, co do możliwości wypłaty pomocy, termin rozpatrywania *wniosku* wydłuża się również o czas niezbędny do uzyskania wyjaśnień lub opinii, o czym Agencja informuje na piśmie Beneficjenta.

Jeżeli *wniosek* nie został wypełniony we wszystkich wymaganych pozycjach lub nie dołączono do niego wymaganych dokumentów, lub *wniosek* albo dokumenty nie spełniają innych wymagań, Agencja wzywa Beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Jeżeli Beneficjent, pomimo wezwania, nie usunął braków w wyznaczonym

terminie, Agencja wzywa ponownie Beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Jeżeli Beneficjent, pomimo ponownego wezwania, nie usunął braków, Agencja rozpatruje *wniosek* w zakresie, w jakim został wypełniony oraz na podstawie dołączonych i poprawnie sporządzonych dokumentów.

Na uzasadnioną prośbę Beneficjenta Agencja może wyrazić zgodę na przedłużenie terminu wykonania przez niego określonych czynności w toku postępowania w sprawie wypłaty pomocy, przy czym przedłużenie terminów wykonania przez Beneficjenta określonych czynności nie może przekroczyć łącznie 30 dni.

Tryb wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy określa umowa, z tym, że są one wypłacane na *wniosek o płatność*, jeżeli Beneficjent:

- 1) zrealizował operację, w tym poniósł i opłacił związane z tym koszty, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu i w *umowie* oraz określonymi w innych przepisach dotyczących inwestycji objętych operacją, nie później niż do dnia złożenia *wniosku o płatność* końcową, a gdy został wezwany do usunięcia braków w tym *wniosku* - nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego wezwania;
- 2) zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w *umowie*;
- 3) udokumentował zrealizowanie operacji, w tym poniesienie kosztów kwalifikowalnych z tym związanych;
- 4) udokumentował zrealizowanie zakresu rzeczowego operacji obejmującego wykonanie robót budowlanych, w tym w zakresie budowy infrastruktury technicznej niezbędnej do instalacji urządzeń do pozyskania energii elektrycznej z promieniowania słonecznego i magazynowania tej energii, na podstawie umowy zawartej w formie pisemnej lub elektronicznej, o której mowa w art. 647 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, 2337 i 2339) zawartej z wykonawcą tych robót, w której wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a Beneficjent zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia;
- 5) złoży w Oddziale Regionalnym weksel niezupełny (in blanco) wraz z deklaracją wekslową, sporządzoną na formularzu przekazanym przez Agencję, podpisywany przez Beneficjenta w obecności upoważnionego pracownika Agencji, nie później niż do dnia złożenia *wniosku o płatność*, a w przypadku, gdy został wezwany do usunięcia braków w tym *wniosku* - nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego wezwania.

Warunki wypłaty pomocy zawarte zostaną w formularzu *umowy*.

Jakie są obowiązki Beneficjenta w związku z realizowaną operacją oraz z uzyskanym wsparciem?

Kwestie związane z realizacją operacji, jak również zobowiązania Beneficjenta związane z uzyskanym wsparciem zostały określone w formularzu *umowy o przyznaniu pomocy*, której wzór jest dostępny na stronie internetowej Agencji.

Gdzie szukać dodatkowych informacji?

- pod numerami telefonów oddziałów regionalnych Agencji,
- pod bezpłatnym numerem infolinii – 800 38 00 84 lub (22) 595 06 11,
- na stronie internetowej Agencji (www.gov.pl/web/arimr) oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (www.gov.pl/web/rolnictwo/).